

УДК 676.001.12/.18

ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ**У 2010 РОЦІ**

Т.Л. ЗАМОРОКО

Українська асоціація підприємств легкої промисловості

Вся робота по захисту та лобіюванню інтересів вітчизняних виробників товарів легкої промисловості проводиться на протязі вже 10 років Асоціацією підприємств легкої промисловості «Укрлегпром» та Об'єднанням роботодавців «Укрлегпром», створеним у 2007 році для захисту інтересів вітчизняного виробника з питань соціально-трудова відносин.

Для вирішення проблемних питань Укрлегпром активно співпрацює з державними органами виконавчої влади, всеукраїнськими об'єднаннями організації роботодавців, народними депутатами України, проводиться моніторинг внесення та проходження законопроектів у сфері соціально-економічних та соціально-трудова відносин у Верховній Раді України

Основні проблемні питання сьогодення в легкій промисловості характеризуються наступними.

Проблема 1. Створення рівних умов на внутрішньому ринку для всіх суб'єктів господарювання.

По спрощеній системі оподаткування без бухгалтерського обліку проходять величезні фінансово-товарні потоки. Різні умови оподаткування, мізерний єдиний податок у сумі не більше 200 грн. на місяць, який з 1999 року не переглядався, приводить до відтоку робочих кадрів із сфери легального бізнесу в тіньові структури, де без оформлення або з оформленням на мінімальну зарплату робітники одержують більшу зарплату «в конвертах», а середні та великі підприємства занепадають. Тобто, створено антиринковий механізм, коли великий бізнес розпадається на безліч малих підприємств, а не навпаки – із малого бізнесу створюється великий.

Про наявність тіньового ринку товарів легкої промисловості свідчать наступні цифри:

- реальна ємність (споживання) внутрішнього ринку складає понад 50 млрд.грн,
- статистична ємність (споживання) в 2009 році - 12 млрд.грн.,
- різниця – 38 млрд.грн.: тіньове виробництво, «сірий» імпорт, занижена митна вартість.

В результаті, втрати державного бюджету від несплати ПДВ, податку на прибуток, ввізного мита, відрахувань від заробітної плати у Фонди соціального страхування складають щонайменше 9 млрд.грн. Покращенню ситуації у легкій промисловості можуть сприяти наступні заходи, які повинні стати складовою Програми Кабінету Міністрів України щодо реформування економіки.

Пропозиція :

1.1. Внести на розгляд Верховної Ради України законопроект «Про особливості застосування спрощеної системи оподаткування», яким визначити, що до прийняття спеціального Закону, що встановлює принципи спрощеної системи оподаткування, або Податкового кодексу, який буде регулювати ці питання, спрощена система оподаткування, встановлена Указом Президента України від 3 липня 1998 року № 727 не поширюється на:

- суб'єктів підприємницької діяльності-фізичних осіб, які здійснюють свою діяльність без найманих працівників;

- операції з оптової та роздрібною торгівлі на території України імпортними товарами або використовують імпортну складову для виробництва товарів (в тому числі за кодом УКТ ЗЕД 6309000000 «Одяг та інші вироби, що використовували»);

- встановити, що суб'єкти підприємницької діяльності-фіз.особи, які працюють за спрощеною системою оподаткування, *не можуть бути платниками податку на додану вартість*.

1.2. При розробці проекту закону України «Про спрощену систему оподаткування» забезпечити:

- запровадження касових апаратів в усіх сферах господарської діяльності,
- збільшення обсягу виручки для юридичних осіб.

Проблема 2. Детінізація внутрішнього ринку та реформування податкової системи

Не секрет, що під час імпорту ціна на товари знижується з метою уникнення від податків. Тут йдеться не тільки про товари легкої промисловості, а й взагалі, про товари народного споживання. Таке явище не тільки спотворює статистику зовнішньо-торгівельного балансу держави, але й значно зменшує надходження до бюджету, а також є основним фактором контрабанди та корупції на митниці.

Пропозиція:

2.1. Встановити граничний розмір торговельної націнки на товари (роботи, послуги), що реалізуються на внутрішньому ринку – від ціни вітчизняного виробника та задекларованої вартості товару при ввезенні його на митну територію України, запровадивши відповідний фіскальний облік.

Розвиток промислових підприємств України ускладнює недосконала система ціноутворення на продукцію, що передбачає її подвійне оподаткування: нарахування на фонд заробітної плати становить 37,16% і збільшене на 20% ПДВ(як складову собівартості), а загальний рівень податкового навантаження на одну гривню виплачуваної заробітної плати становить понад 75%. Низький рівень заробітної плати та необхідність легалізації її виплат потребує невідкладних рішень. Вітчизняні товаровиробники неодноразово порушували ці питання. В результаті зростає чисельність роботодавців, які переходять на нелегальну виплату заробітної плати. Від цього потерпає економіка України, гальмується розвиток промислового виробництва, з кожним роком збільшується дефіцит Пенсійного фонду.

Пропозиція:

2.2. Виключити з бази оподаткування ПДВ виплати на оплату праці, що включаються в ціну товару, для чого внести зміни до статті 4 Закону України «Про податок на додану вартість».

2.3. Знизити загальний рівень податкового навантаження на одну гривню виплачуваної заробітної плати з 66-75,6% до 35-45% з урахуванням досвіду держав Європейського Союзу.

Проблема 3. Реформування Пенсійної системи

Виплата пільгових пенсій текстильникам здійснюється Пенсійним фондом України з подальшим відшкодуванням цих витрат підприємством і запроваджена ще за радянських часів. Ці кошти включаються до собівартості продукції і підлягають оподаткуванню на загальних підставах. Тобто, крім витрат на виплату пільгових пенсій колишнім працівникам, підприємство має нараховувати на них і сплачувати до Державного бюджету 20 відсотків ПДВ.

Це непосильний тягар для текстильних підприємств, середня заробітна плата працюючих у текстильній галузі складає 1037 грн. або 49 відсотків від середньої зарплати по економіці. Такий фінансовий стан не дозволяє підвищувати заробітну плату, через що плінність кадрів зростає і чисельність працюючих з року в рік зменшується. Виробники відчувають гостру потребу у

кваліфікованих кадрах (ткаля, прядильниці), а в той же час значна кількість їх перебуває на обліку у Центрі зайнятості, одержуючи допомогу по безробіттю і підробляючи на речових ринках, або в тіньових структурах, де заробітна плата виплачується неофіційно без сплати податків. При тому, середній вік працюючих з кожним роком збільшується, так як молодь за таку заробітну плату працювати не бажає. В результаті, питома вага осіб, що мають право на пільгову пенсію, з кожним роком зростає.

Практика навіть стабільно працюючих підприємств підтверджує неможливість нести витрати по пільговому пенсійному забезпеченню працівників текстильного виробництва.

Пропозиція:

3.1. Вирішити питання виплати пільгових пенсій ткачам за рахунок Державного бюджету України, як це передбачено для металургів, шахтарів, тощо.

3.2. Поступово перенести частину відрахувань до Пенсійного фонду на працюючого, довівши співвідношення роботодавця і працівника 50:50

Проблема 4. Забезпечення шкіряних підприємств сировиною українського походження.

Шкіряні підприємств у 2009 році зменшили обсяги виробництва готової шкіри на 41 відсоток, що призвело до скорочення чисельності працівників у взуттєвій, шкіргалантерейній та меблевій галузях.

Основною причиною такого становища є вивезення за межі України шкіряного напівфабрикату, який є найнижчою стадією переробки шкіряної сировини.

Обсяг експорту шкіряного напівфабрикату від загальних обсягів виробництва становить 75 відсотків. При цьому значна кількість експортерів не мають власних виробничих потужностей, а відносяться до лікєро-горілчаних, пивоварних, хімічних, енергопостачальних, м'ясопереробних та інших галузей. Експортери «нетипової» продукції займають 80 відсотків загальних обсягів експорту, основною метою яких є завищення сум для відшкодування ПДВ.

Пропозиція:

4.1. Встановити квоту на вивезення дубленої (чиненої) шкіри чи шкіряного красту із шкур великої рогатої худоби або шкур родини конячих без подальшої обробки за кодом УКТ ЗЕД 4104 в обсязі 9,7 тис. тонн на рік. Введення квотування експорту шкіряного напівфабрикату дасть можливість збільшити виробництво шкіри готової на 680 тис. м² і забезпечити потребу внутрішнього ринку, зберегти наявні та створити додатково на підприємствах взуттєвої, шкіряної, шкіргалантерейної галузей 2 тисячі робочих місць, збільшити надходження до бюджету в обсязі понад 20 млн. грн., зменшити втрати бюджету щодо відшкодування ПДВ при експорті напівфабрикату понад 50 млн. гривень та ліквідувати корупційні схеми в цій сфері діяльності.

Проблема 5. Забезпечення текстильних підприємств вовною.

Отримання дозволу на ввезення в Україну вовни митої в Державному комітеті ветеринарної медицини через бюрократичні процедури та корупційні перепони стає майже неможливим. Діючим порядком практично заборонено імпорт вовни митої, посилаючись на загрозу ввезення інфекційних захворювань.

Дійсно, вовна немита має такі передумови, але це ніяк не може застосовуватись до вовни митої, яка є продуктом хімічної і термічної обробки, сушіння при температурі 150-180° С і забезпечує повну безпеку та не дає можливості бути джерелом збудників інфекційних захворювань.

В результаті такої політики підприємства вовняної галузі змушені скорочувати виробництво продукції та робочі місця.

Пропозиція:

5.1. Усунути технічні (ветеринарні) бар'єри при ввезенні в Україну вовни митої для виробничих потреб, яка вироблена промисловим способом, піддана термічній обробці та не несе епідеміологічної загрози.

Для цього внести зміни до Переліку товарів, які підлягають обов'язковому санітарному, ветеринарному, фітосанітарному, радіологічному, екологічному контролю та контролю за переміщенням культурних цінностей у пунктах пропуску через державний кордон, затвердженого наказом від 27 березня 2009 року №265/211/191/210/14/147/326, а саме:

- у стовпчик "Код товару згідно з УКТЗЕД" код "5101" замінити кодом "5101110000" вовна стрижена (неміта).

Проблема 6. Державні закупівлі.

Вплив наслідків світової фінансової кризи та політичної і економічної нестабільності в Україні фактично призвели до рецесії в країні. Особливо потерпають легка та переробна галузі промисловості, підтримка яких можлива через розміщення виконання державних замовлень, в першу чергу на потужних профільних підприємствах. Це дасть змогу зберегти основну масу кваліфікованих кадрів та спроможність галузей забезпечити державні потреби у відповідних товарах в особливий період. До того ж спрямування державних коштів на ці підприємства, що оподатковуються на загальних підставах, забезпечить їх повернення до бюджету.

При цьому, збереження існуючої практики несвоєчасності та непрогнозованості розрахунків за поставлену державним замовникам продукцію, практично знищує вітчизняного виробника та призводить до стрімкого зростання безробіття і соціального напруження.

А тотальне засилля іноземних товарів на ринку державних закупівель, призводить до фатального зростання виведення державних коштів за кордон.

Пропозиція:

6.1. Проводити закупівлю товарів та послуг за державні кошти:

- виключно у національних виробників, які працюють на загальній системі оподаткування за виключенням тих, що не виробляються на Україні,

- розрахунки за відвантажену продукцію проводити на протязі звітного періоду,

- запровадити відповідальність кожної із сторін за невиконання (порушення) договірних зобов'язань.

Проблема 7. Товари групи «Секонд-хенд».

На сьогодні ввезення і реалізація в Україні товарів цієї групи набуло загального національного масштабу і становить загрозу для безпеки держави та створює негативний імідж країни. На жаль, неможливо проконтролювати «шлях» проходження товару від митниці до споживача. При цьому державний бюджет недоотримує надходжень від сплати належних податків щонайменше 1 млрд. гривень на рік.

Значні обсяги товарів групи «секонд хенд» ввозяться в Україну різноманітними благодійними організаціями в якості гуманітарної допомоги, яка завозиться без будь-яких митних зборів.

Також під кодом УКТЗЕД 6309 завозиться і якісна нова продукція, яка потім реалізується у торговельній мережі за ринковими цінами.

Динаміка імпорту одягу та інших виробів, що використовувалися за кодом УКТ ЗЕД 6309 00 00 00

	2002р.	2003р.	2004р.	2005р.	2006р.	2007р.	2008р.	2009р.
Вартість, млн.дол.США	26,6	31,7	41,4	45,3	47,5	46,2	58,4	57,0
Кількість, тис.т	56,3	58,8	63,9	72,8	77,0	78,8	91,1	73,5
Вартість 1 кг, дол.США	0,47	0,54	0,65	0,62	0,61	0,59	0,64	0,78

Укрлегпром неодноразово надавав до центральних органів державної влади пропозиції щодо вирішення цього питання, а саме:

- заборони або обмеження ввезення товарів групи «секонд хенд»;
- квотування обсягів ввезення зазначених товарів в якості гуманітарної допомоги з урахуванням граничних обсягів на одного отримувача;
- встановлення ввізного мита у розмірі не менше 1,5 євро за 1 кг (проект закону України реєстр. №2453 від 08.05.2008р. – відхилено ВР України);
- ліцензування діяльності, пов'язаної із ввезенням, реалізацією та використанням одягу та інших виробів, що використовувалися (проект закону України реєстр. № 2453-1 від 08.05.2008р. – відхилено ВР України),
- визначення єдиного митного пункту пропуску для товарів групи «секонд хенд».

Пропозиція:

7.1.Встановити ввізне мито у розмірі не менше 1,5 євро за 1 кг (внести повторно проект закону України реєстр. №2453 від 08.05.2008р., який був відхилено ВР України);

7.2.Запровадити ліцензування діяльності, пов'язаної із ввезенням, реалізацією та використанням одягу та інших виробів, що використовувалися (внести повторно проект закону України реєстр. № 2453-1 від 08.05.2008р., який був відхилено ВР України).

Серед вищезазначених питань не знайшли відображення проблеми високої вартості кредитних ресурсів, недоліків у ціноутворенні на енергоресурси та інші, які також потребують вирішення та стосуються не тільки легкої промисловості, а й економіки України в цілому.

Надійшла 12.07.2010